

ZAAD & VOER

MAGAZINE VOOR DE
KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER
Uitgave 2025/1 ■ Nederland

Weersextremen de baas

03

Weersextremen
de baas

04

Alle mythes over
rietzwenk kunnen
overboord

08

Ruwbeemd slaat toe
in natte jaren

10

Rol van inkuilmiddelen
in stikstofefficiëntie
en CO₂-reductie

VOORWOORD

Klimaatadaptatie

De afgelopen tien jaar zijn we geconfronteerd met extreme weersomstandigheden. Gortdroge zomers wisselen af met kletsnatte winters en voorjaren. Weerdeskundigen voorspellen dat deze extremen vaker gaan voorkomen.

Het thema 'weer' heeft bij ons al jaren een centrale plaats in onze Research & Developmentafdeling. Zo ontwikkelden we al in 2011 NutriFibre; zachtbladig rietzwenk dat extreem goed tegen droogte kan. NutriFibre zit onder andere in ons mengsel Structuur. De belangstelling hiervoor - en ook voor andere 'klimaatadaptieve' mengsels - neemt toe, en dat is natuurlijk niet vreemd.

Om aan de vraag van klanten te voldoen, hebben we al meer dan vijftig jaar onderzoekstations in verschillende klimaatzones. In Europa onderscheiden we vier klimaatzones: Noordelijk, Mediterraans, Continentaal en Atlantisch. Het klimaat in al deze zones is anders, van koude winters en vochtige zomers in het noorden tot extreem droge en hete zomers in Zuid- en Midden-Europa. De brede genepool waaruit we kunnen kiezen, helpt ons om te voldoen aan de veranderende vraag van veehouders.

Op onze onderzoekslocaties werken we dagelijks aan het verbeteren van rassen voor verschillende klimaten. Belangrijke thema's als kiemkracht, droogteterantie, aaltjesreductie, ziekteresistentie, mineralenefficiëntie, voedingswaarde en biodiversiteit staan hoog op de agenda. Want adequaat kunnen inspelen op veranderingen is nodig voor een gezonde en duurzame toekomst. Dat geldt voor jou als veehouder en voor ons als leverancier van graszaadmengsels.

Bastiaan en Frank Barenbrug

Inhoudsopgave

- 3 Weerextremen de baas
- 4 Maarten Cromheeke, onderzoek ILVO: Alle mythes over rietzwenk kunnen overboord
- 8 Ruwbeemd slaat toe in natte jaren
- 10 Belangrijke rol van inkuilmiddelen in stikstofefficiëntie en CO₂-reductie
- 11 Column Hugo Garstenveld: Groeien door verandering

Zaad & Voer 2025/1

Mede mogelijk gemaakt door:

Tom Niehof

Internationaal productmanager voedergewassen

Florine Van Kerschaver

Technisch Specialist Voeder

Hugo Garstenveld

Technisch Specialist Voeder

Een uitgave van:

 BARENBRUG

Weersextremen de baas

Door klimaatverandering nemen weersextremen toe. Met specifieke gras- en klavermengsels van Barenbrug kan je onder alle omstandigheden voldoende gras van een goede kwaliteit voor je koeien telen. Daarnaast draag je met de juiste gewaskeuze en goed management je steentje bij aan de reductie van ammoniak en CO₂ uitstoot.

TEKST **Tom Niehof**

Het is je vast opgevallen dat er in het laatste decennium jaarlijks meerdere weerrecords gebroken worden. In 2018, 2019 en 2020 hadden we drie extreem droge zomers op een rij. De winters van 2023-2024 en 2024-2025 zijn daarentegen kleddernat. Tussendoor wordt het ene na het andere warmterecord gebroken. In de top 10 van warmste dagen ooit gemeten in Nederland en België, waren er zeven in de laatste tien jaar. Weersextremen gaan ten koste van de gewasopbrengst en kwaliteit. Ook nemen de teeltkosten toe. Je bedrijfsrisico's worden daardoor groter. De vraag is nu: wat kan je als veehouder doen om de (financiële) gevolgen van klimaatverandering te minimaliseren?

Klimaatadaptieve teelt

Het antwoord hierop is simpel: streef een klimaatadaptieve teelt na. Kort gezegd betekent dit, dat je onder alle omstandigheden een goed gewas voor je koeien moet kunnen telen. Barenbrug helpt je daarbij. Met mengsels die een maximale ruwvoerproductie geven van een optimale kwaliteit. Met de inzet van vlinderbloemigen in onze mengsels kun je de kunstmestgift verder verlagen waardoor je grasteelt bijdraagt aan een lage ammoniak- en CO₂-emissie.

Het mengsel Barenbrug Structuur biedt je hierbij veel kansen. De basis van dit mengsel is zachtbladig rietzwenk. Het gewas kenmerkt zich door een beworteling tot meer dan een meter diep. Dit mengsel is daardoor minder gevoelig voor droogte. Het resultaat: jaar rond een hoge drogestof- en eiwitproductie. Daarnaast stimuleren de structuurrijke celwanden van het gewas een goede pens-

werking waardoor koeien gezond blijven. Het mes snijdt met dit mengsel dus aan twee kanten.

Standvastig mengsel

Met Barenbrug Persistent kies je voor een mengsel dat juist onder natte en koude omstandigheden zijn kwaliteit behoudt. De rassen in dit mengsel scoren gemiddeld een 8,3 op standvastigheid en zijn ook zeer goed wintervast. Zowel in het voorjaar als in het najaar kunnen je koeien langer gebruik maken van deze weilanden, zonder veel schade te veroorzaken. Een weiland met Barenbrug Persistent behoudt langdurig zijn oorspronkelijke samenstelling en geeft onkruiden geen kans. De rassen in dit mengsel zijn gekwalificeerd met het Duitse moor-predicaat, wat aangeeft dat het geschikt is voor veengrond. Slechts 10 procent van de Duitse rassen krijgt dit predicaat. Het betekent dat met Barenbrug Persistent zelfs na vele jaren van zware omstandigheden er nog steeds veel goede grassen in het weiland aanwezig zijn.

Toekomstbestendig maken

Ook ontwikkelt Barenbrug grasrassen met hoge ziekteresistenties en een efficiënte groei die met weinig mineralen toch hoge producties realiseren. In combinatie met goede teelteigenschappen zoals kiemkracht en vestiging, leveren de grasmengsels van Barenbrug een wezenlijke bijdrage aan een klimaatadaptieve teelt. Wanneer je komende maanden een deel van je grasland vernieuwt of doorzaait, maak je jouw bedrijf nog dit jaar beter toekomstbestendig. Onze specialisten helpen je graag bij het maken van de juiste keuzes. ■

*“Rietzwenk mag
30 tot 50 procent
uitmaken van het totaal
aandeel gras op
een bedrijf”*

Maarten Cromheeke, onderzoek ILVO:

'Alle mythes over rietzwenk kunnen overboord'

Het Vlaamse onderzoeksinstituut ILVO heeft onderzoek gedaan (Klimgras) naar mogelijke strategieën voor grasland om in te spelen op klimaatverandering. Het leverde verrassende uitkomsten op, vooral over rietzwenk. Een interview met onderzoeker Maarten Cromheeke.

INTERVIEW MET **Maarten Cromheeke** □ TEKST **Will van Hoof**

Wat heeft u onderzocht?

"Ons onderzoek richtte zich op het aanbieden van klimaatadaptieve strategieën aan veehouders voor hun graslandteelt. Het onderzoek is vooral toegespitst op droogte. De laatste jaren hebben we gezien dat droogte leidt tot minder, én een lagere kwaliteit, ruwvoer. De kostprijzen van een liter melk wordt hierdoor hoger. Alles bij elkaar is dat niet duurzaam. We hebben onderzoek gedaan naar droogtetolerante grassoorten zoals rietzwenk, kropaar en festulolium; een kruising tussen beemdlangbloem en Italiaans raigras. Alleen van rietzwenk hebben we naast teeltproeven ook voerproeven gedaan in vergelijking met Engels raigras omdat deze grassoort het meest perspectiefvol is."

Wat zijn de conclusies?

"Rietzwenk is superieur in opbrengst. Dit weten we natuurlijk al uit de literatuur, maar nu is dat wederom bevestigd in recent praktijkonderzoek met de nieuwste variëteiten. We hebben vier jaar onderzoek gedaan. In droge jaren zien we dat rietzwenk 45 procent meer droge stof oplevert dan Engels raigras en in natte jaren 20 procent. Vooral de combinatie van rietzwenk met rode klaver is zeer perspectiefvol."

Wat maakt de combinatie rietzwenk met klaver zo bijzonder?

"Van rietzwenk wordt altijd gezegd dat het een lagere verteerbaarheid heeft en dat de opname lager is. Maar als je rietzwenk combineert met voldoende rode klaver dan blijft de drogestofopname en de melkproductie gelijk met Engels raigras. Hierbij moet je denken aan 30 tot 40 procent rode klaver in kuilgras."

"Rietzwenk in het teeltplan is een goede verzekering"

Hoe zou u deze conclusie vertalen naar het boereneref?

"In het onderzoek teelden we een monocultuur rietzwenk en een monocultuur rode klaver. We hebben verschillende hoeveelheden klaver bijgemengd. In de praktijk gebeurt dit natuurlijk anders: rode klaver wordt toegevoegd aan een mengsel met rietzwenk. Klaver heeft een voorjaarsdip en een zomerpiek: in het

voorjaar staat er 20 procent klaver in de weide en in de zomer tot zelfs 80 procent. Daarom is een lasagnekuil met alle sneden laagsgewijs in de kuil een goede oplossing. Bij het voeren heb je dan de ideale mix tussen rietzwenk en rode klaver."

Hoe zou u rietzwenk toepassen op een melkveebedrijf?

"Rietzwenk in het teeltplan is een goede verzekering; het wortelt tot ruim een meter diep de grond in. Als veehouder weet je welke percelen droogtegevoelig zijn. Door deze percelen in te zaaien met rietzwenk, maak je je bedrijf klimaatadaptiever. Het biedt ecologische en economische voordelen, zeker wanneer je dit combineert met rode klaver. Puur gras heeft 300 tot 360 kilo stikstof per jaar nodig. Een grasklaverweide kan met 140 tot 170 kilo stikstof toekomen. Dat is een groot voordeel."

Blijft de opbrengst van rietzwenk door de jaren heen op een hoog niveau?

"Na inzaai steekt rietzwenk de meeste energie in het ontwikkelen van een sterk wortelstelsel, en is de opbrengst lager. Dat geldt vooral voor de eerste en tweede snede in het eerste jaar. Daarna trekt het bij. In het tweede jaar gaat rietzwenk

het Engels raaigras ruim voorbij en in de opvolgende jaren zet dit nogmaals door. Opvallend is ook dat het ruw eiwitgehalte van rietzwenk gelijk of hoger is dan dat van Engels raaigras. Door de hoge drogestofopbrengst zou je verwachten dat er verdunning optreedt, maar dat is niet het geval. Bij rietzwenk met klaver ligt het ruweiwitgehalte gemiddeld hoger dan bij puur gras.

“Vooral de combinatie van rietzwenk met rode klaver is perspectiefvol”

Over een heel groeiseizoen onttrekt rietzwenk vaak meer stikstof dan er is toegediend met dierlijke mest en kunstmest. Hoe dit komt, hebben we niet onderzocht. We verwachten wel dat er met rietzwenk minder uitspoeling van nutriënten is vanwege de diepe beworteling. Er gaan dus weinig mineralen verloren. Mijn persoonlijke conclusie is dat rietzwenk ook de stikstofneerslag benut die met droge of natte depositie op het weiland valt. Vandaar dat het meer stikstof oplevert dan er mechanisch wordt toegediend.”

Rietzwenk zou minder smakelijk zijn. Koeien zouden er minder van eten en minder melk van geven. Kunnen we deze mythe overboord gooien?

“Absoluut! Melkveehouders hoeven totaal geen schrik te hebben voor het toepassen van rietzwenk. In de rantsoenen die we onderzocht hebben met 60 procent droge stof uit grasklaver, 30 procent droge stof mais en 10 procent droge stof perspulp, zagen we geen opnameverschillen. Wat overblijft zijn alleen ecologische en economische voordelen van rietzwenk in combinatie met rode klaver. Ik durf zeker te stellen dat alle mythes over rietzwenk overboord kunnen.”

Wat zijn tips bij de oogst van rietzwenk?

“Wanneer rietzwenk gemaaid is, ligt het luchtig op het veld waardoor het blad snel droogt. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden bij het maaien. Als je meer percelen moet maaien, bijvoorbeeld met Engels raaigras, maai dan de weide met rietzwenk als laatste. Schudden hoeft niet en hark de weide met rietzwenk vlak voordat de hakselaar komt. Zo gaat het rietzwenk niet te droog de kuil in. Het snel drogen van rietzwenk maakt de combinatie met klaver nog aantrekkelijker omdat rode klaver minder snel droogt. Je krijgt dan een ideaal drogestofgehalte. Een andere tip is om de allereerste snede van rietzwenk tijdig te maaien. Rietzwenk vestigt zich namelijk langzaam na inzaai. Om de onkruiddruk tegen te gaan, is vroeg maaien zeker aan te raden, ondanks dat de eerste snede niet volwaardig is.”

Is er een optimum voor de hoeveelheid rietzwenk op je bedrijf?

“Dit hangt natuurlijk van de bedrijfssituatie af, maar mijn gevoel zegt dat rietzwenk 30 tot 50 procent mag uitmaken van het totaal aandeel gras op een bedrijf. Het past heel mooi naast de moderne, snel verteerbare raaigrassen met veel suiker. Rietzwenk zet hier een gezond aandeel NDF tegenover. Daarnaast geldt volgens mij voor elke melkveehouder: meng klaver bij voor een zo hoog mogelijk economisch en ecologisch voordeel.”

Zit er nog rek in de verdere veredeling van rietzwenk?

“Dat denk ik wel. De veredeling van Engels raaigras is al ver, maar rietzwenk heeft nog perspectief. Daar zijn bedrijven zoals Barenbrug volop mee bezig.” ■

SIGNIFICANT HOGERE GROEI JONGVEE MET RIETZWENK

Jongvee dat wordt beweid op rietzwenk, realiseert een significant hogere groei dan jongvee in Engels raaigras weide. Dit blijkt uit driejarig onderzoek door ILVO. De reden hierachter zoekt de onderzoeksinstelling in een hogere drogestofopname als gevolg een beter grasaanbod gedurende het seizoen. Daarnaast zorgt het structuurrijke gewas voor een minder snelle vertering bij jongvee ten opzichte van volwassen melkkoeien. Onderzoeker Maarten Cromheeke: "Jongvee wordt minder beperkt in de voeropname. Ze nemen dus makkelijker meer op. Doordat het voer langer in de pens, magen en darmen blijft, wordt het voer ook beter benut. Bovendien geeft rietzwenk meer pensprik wat de verteringsefficiëntie extra verhoogt." Voor jongvee en vleesvee heeft Barenbrug een speciaal mengsel ontwikkeld: Beef Master. Dit robuuste mengsel bevat zachtbladig rietzwenk, Engels raaigras, timothee, roodzwengras (fors), kropaar en witte klavers.

Deense veehouder: 15 ton echt indrukwekkend

De broers Jesper en Thomas Sørensen runnen samen boerderij Gl. Ingstrup in het Deense Løkken. Voor hun 420 melkkoeien bewerken ze 390 hectare land, waarvan ongeveer 90 hectare is bestemd voor de teelt van gras. Met een gemiddelde jaarlijkse drogestofopbrengst van 15.000 kilo over de afgelopen vijf jaar, is de ruwvoeropbrengst zeer hoog te noemen.

Ook het eiwitgehalte van het gras ligt met 18 procent boven het landelijk gemiddelde. Hoe krijgen de broers zulke mooie productiecijfers voor elkaar? Volgens Thomas ligt een deel van het geheim in de gunstige ligging van de boerderij. De grond is gelegen op een voormalige zeebodem en bestaat uit vruchtbare, kleiige leemgrond. Dit biedt uitstekende omstandigheden voor de teelt van gewassen, waaronder gras. Daarnaast speelt de keuze van een goed graszaadmengsel een rol.

Barenbrug Vital: volle kuilplaten

Jesper en Thomas gebruiken al sinds 2010 het graszaadmengsel Barenbrug Vital met klover. Voorheen gebruikten ze andere graszaadmengsels, maar die hielden het slechts twee jaar vol. Zelfs in het droge jaar 2018 wisten ze met Barenbrug Vital nog 10.000 kilo droge stof te oogsten, zonder berekening. En grasland vernieuwen vanwege uitwintering is in die veertien jaar nog niet voorgekomen. De hoge ruwvoeropbrengst heeft een

positieve invloed op Arla's puntensysteem, wat ook weer gunstig is voor het verkrijgen van een bankfinanciering.

Familiebedrijf met duurzame en hoogproductieve bedrijfsvoering

De broers produceren jaarlijks ongeveer 82 procent van hun voer zelf, verdeeld over gras, maïs en graan. De 420 koeien produceren gemiddeld 12.000 kilo ECM (Energiegecorrigeerde melk) per koe. Volgens Thomas en Jesper neemt het mengsel Barenbrug Vital een centrale plaats in bij hun duurzame en hoogproductieve bedrijfsvoering. ■

FEITEN:

Aantal koeien: 420

Areaal: 390 ha, waarvan ca. 90 ha gras

Grasopbrengst (gemiddeld over de laatste 5 jaar): 15.000 kg DS

Melkproductie: 12.000 kg ECM per koe

Zelf geproduceerd voer: 82%

Inspecteer percelen en neem tijdig maatregelen

Ruwbeemd slaat toe in natte jaren

In natte jaren neemt de kans toe dat er slechte grassen in weidepercelen komen. Vooral van ruwbeemd is bekend dat het weelderig groeit onder natte omstandigheden. Gelukkig kun je ook maatregelen nemen om deze slechte grassoort uit je percelen te verwijderen.

TEKST **Florine Van Kerschaver**

Vorig jaar stond het in alle kranten: '2024 nu al het natste jaar ooit gemeent'. Het was een uitdagend grasseizoen met een moeilijke start waardoor tijdig bemesten en maaien lastig was. Maar zoals ieder jaar, brengt het weer ook de nodige charme en flexibiliteit van de landbouwsector naar boven, al was 2024 wel heel extreem...

"De meeste slechte grassen zoals straatgras en ruwbeemd hebben de kenmerkende witte voetjes"

Voorjaar percelen inspecteren

Belangrijke vraag na zo'n extreem jaar is of in het weiland nog de gewenste grassen groeien. Dit voorjaar je percelen inspecteren is daarom geen overbodige luxe. Weet je hoe je goede grassen makkelijk kunt herkennen?

Trek de graszode open en kijk maar eens naar de voetjes van de plant. Zijn deze voetjes rood dan heb je een goede grassoort te pakken. Alle raai-grassen, zachtbladig rietzwengkras en beemdblangoem hebben een rode voet. Er is ook een goede grassoort met een witte 'preivoet', namelijk timothee of lammerstaart. Maar de meeste slechte grassen zoals straatgras en ruwbeemd hebben de kenmerkende witte voetjes.

Ruwbeemd kun je, naast zijn witte voetjes, ook herkennen als het zeer aanwezige, kleine grasje met een fijn blad waarop dauwdruppels blijven staan. Je kunt dit gras zeer makkelijk uit de zode trekken. Het gras ruikt ook muf. Ruwbeemd is een ongewenste

grassoort die je steeds vaker in je percelen kunt waarnemen, zeker bij langdurige slechte weersomstandigheden zoals we die in 2024 hebben ondervonden.

Vorming bovengrondse uitlopers

Een andere nare eigenschap van ruwbeemd is de vorming van bovengrondse uitlopers. Hiermee creëren ze voor zichzelf de ideale kans om lege plaatsen in de zode snel op te vullen. Ruwbeemd heeft een slechte voederwaarde en wortelt zeer ondiep. Bij droogte zal je dan ook zeer snel kale plekken krijgen in het perceel omdat ruwbeemd het loodje legt. Het ongewenste gras levert je dus zowel kwalitatief als productief niets op. Gelukkig kun je ruwbeemd bij een droge periode gemakkelijk uit het perceel verwijderen. Bijvoorbeeld met een wiedeeg die het ondiep wortelend gras eenvoudig uit de zode trekt. Een jaarlijkse werkgang met de wiedeeg houdt de ruwbeemdpopulatie in je weide laag.

Preventieve stappen ondernemen

Het regelmatig checken van je grasland is relevant. Als je tijdig de kwaliteit van je

VOORJAAR

Check je graslandpercelen op:

- ✓ Kwaliteit grassen
- ✓ Onkruid en mollen
- ✓ Afwatering en drainage

Plan de volgende acties:

- Doorzaaien indien nodig
- Wiedeggen en/of rollen
- Bemest op tijd voor je doel (weiden/maaien/stalvoeren)

Zijn je machines goed afgesteld en hebben ze een passende capaciteit?

grasperceel vaststelt, kun je preventieve stappen ondernemen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Loop eens door je percelen. Bepaal wat de draagkracht is, het aandeel goede en slechte grassen en het aandeel onkruid. Als de weersomstandigheden mee zitten, kun je in het voorjaar wiedeeggen en/of doorzaaien. Een goede start van het nieuwe gras seizoen is daarmee verzekerd. ■

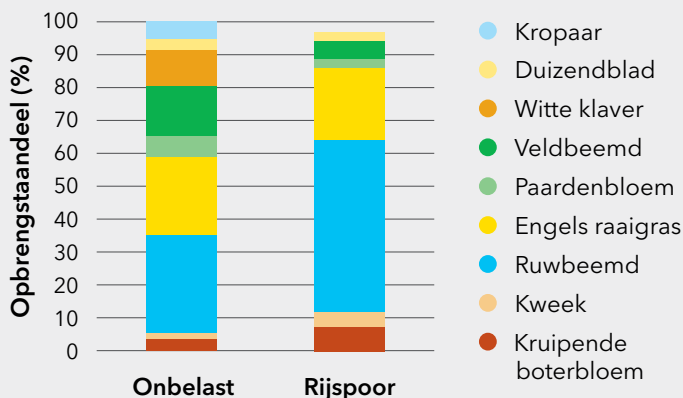

RUWBEEMD VERDUBBELT IN TWEDE SNEDE

In Duits onderzoek is gekeken naar het aandeel grassoorten in de rijsporen op een perceel tijdens de eerste en tweede snede. Conclusie: in de rijsporen werd dubbel zo veel ruwbeemd vastgesteld in de tweede snede ten opzichte van de eerste snede. Ruwbeemd groeit dus makkelijk in slechte omstandigheden. Waakzaamheid en tijdig actie ondernemen is noodzakelijk.

AANDEEL RUWBEEMD IN RIJSPOREN

Belangrijke rol van inkuilmiddelen in stikstofefficiëntie en CO₂-reductie

Al een kwart eeuw bewijst Bonsilage zich bij het maximaleren van de inkuil kwaliteit en de benutting van het ruwvoer door jouw koeien. Nu zetten we nog een stap verder. Alle Bonsilage-producten zijn recentelijk onderzocht op hun bijdrage aan het verbeteren van de stikstof- en CO₂-efficiëntie op melkveebedrijven.

TEKST **Tom Niehof**

Bonsilage inkuilmiddelen maximaliseren de kwaliteit en benutting van je ruwvoer. Tegelijkertijd spelen ze een belangrijke rol op het gebied van stikstofefficiëntie en de vermindering van CO₂-uitstoot. Namelijk als waardevolle voedingsstoffen behouden blijven en de inkuilverliezen minimaliseren, vermindert de CO₂-voetafdruk van je melkveebedrijf.

Duurzaamheidsdoelen

Om de werking van Bonsilage op het gebied van stikstof- en CO₂-efficiëntie aan te duiden, introduceren we dit voorjaar de begrippen N-MAX en CO₂ MIN. Hiermee is het voor jou altijd duidelijk in welke mate een Bonsilage-product bijdraagt aan de duurzaamheidsdoelen van je bedrijf.

N-MAX: stikstofefficiëntie, meer eiwit voor het vee, minder verliezen in de silo

Bonsilage-producten met het N-MAX- label beschermen het waardevolle eiwit in het voer. Dit leidt tot een betere benutting. Elke kilogram ruwvoer wordt zo optimaal benut. Dit bespaart kosten voor duur aangekocht voer en verbetert de gezondheid en prestaties van jouw veestapel. Uit nieuw onderzoek blijkt dat Bonsilage het eiwitandaal in het voer enorm goed stabiliseert. Eiwit heeft een directe relatie met stikstof, dus door minder eiwitverlies neemt de stikstofef-

ficiëntie toe. Daarnaast optimaliseert Bonsilage het fermentatieproces in de kuil, wat resulteert in een significante verlaging van de CO₂-uitstoot per kilo geogste droge stof.

CO₂ MIN: maximale efficiency, minimale emissie

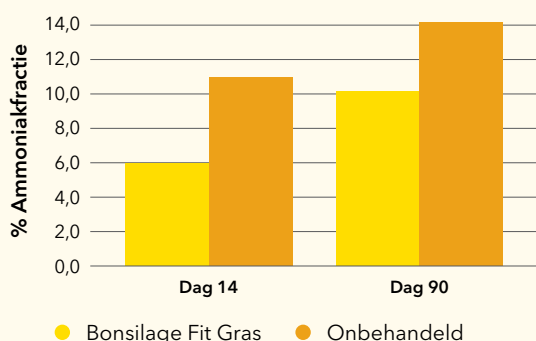
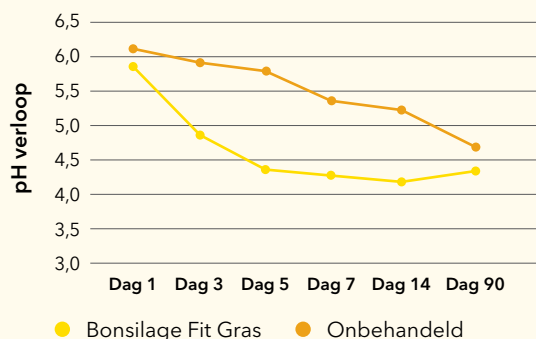
Hoogwaardig kuilvoer draagt direct bij aan de vermindering van methaan- en CO₂-uitstoot.

Bonsilage inkuilmiddelen bevorderen een gecontroleerde en stabiele fermentatie, minimaliseren nutriëntenverliezen en verbeteren de smakelijkheid en verteerbaarheid. Dit verhoogt de productiviteit in de veehouderij (melk/vlees) per kilogram voer. Efficiënt gevoerde dieren die kwalitatief hoogwaardig ruwvoer krijgen, zorgen voor minder methaan- en CO₂-uitstoot.

Toekomstgerichte oplossingen: innovatie voor generaties

De Bonsilage inkuilmiddelen hebben zich niet alleen de afgelopen 25 jaar bewezen, maar zullen ook in de toekomst nieuwe normen blijven stellen. Met geavanceerde combinaties van melkzuurbacteriën die voldoen aan de huidige eisen op het gebied van efficiëntie, winstgevendheid en duurzaamheid, leveren ze een belangrijke bijdrage aan de toekomst van de landbouw. ■

Graskuil 2023 (30% DS)

Bron: University Rostock 2023

Gras 30% DS, Dag 1, 3, 5, 7, 14 & 90; Onbehandeld vs. Bonsilage Fit G

BONSILAGE FIT GRAS: HOGERE STIKSTOF-EFFICIËNTIE EN KOEGEZONDHEID

Onafhankelijk onderzoek van de Universiteit van Rostock (Duitsland) toont aan dat gras dat ingekuild is met Bonsilage Fit Gras beter fermenteert. Er waren significante verschillen in het aandeel melkzuur, azijnzuur, propanol en propaandiol (propyleenglycol) ten opzichte van de onbehandelde controle graskuil.

Daardoor daalt de pH in kuilen met Bonsilage Fit Gras veel sneller naar het gewenste niveau. Dit resulteert in een betere bescherming van het waardevolle eiwit. Bijkomend voordeel van de snelle pH daling is ook een significant lagere ammoniakfractie (na 14 als 90 dagen). Dit laatste is goed nieuws voor de koeienpens. De omzetting van ammoniak naar ureum kost energie. Dit belast de lever.

Inkuilen met Bonsilage Fit Gras verbetert dus de stikstof efficiëntie én de gezondheid van de koe.

C O L U M N

Groeien door verandering

Opgegroeid in de Achterhoek was ik van jongs af aan vertrouwd met de geur van gras en het ritme van de seizoenen. Een fantastische omgeving om in op te groeien: veilig, bekend en overzichtelijk. Toch koos ik na enkele jaren werken in mijn vertrouwde omgeving bewust voor verandering.

Ik verhuisde naar Wageningen om te studeren. Een sprong in het diepe, ver weg van wat ik kende. Maar terwijl mijn wereld veranderde, veranderde de wereld om mij heen ook. Het klimaat wordt extremer en de maatschappij lijkt steeds uitgesprokener. Deze veranderingen laten niemand ongemoeid en dwingen ons mee te bewegen. Tijdens mijn studie kregen we te maken met complexe vraagstukken over het veranderende klimaat: too wet, too high, too hot, too dry. Hoe gaan we hiermee om? Het antwoord ligt in een robuuste aanpak en de bereidheid om dingen anders te doen.

Gelukkig zijn boeren al decennialang meesters in verandering. Jullie bewegen mee, innoveren en presteren door nieuwe technieken te omarmen en oude gewoontes los te laten. Denk aan precisielandbouw, slim waterbeheer en nieuwe gewassen. Dit alles biedt perspectief, niet alleen voor jullie bedrijven, maar ook voor de toekomst van ons voedsel. Want niet alleen het gras in de wei moet groeien; ook onze denkwijze en visie in het vak moet blijven evolueren.

Zelf ben ik door die sprong in het diepe enorm gegroeid. Het heeft mijn blik verruimd en me ervan overtuigd dat groei en verandering hand in hand gaan. Het vergt moed en aanpassingsvermogen, maar het levert ook nieuwe kansen op.

Ik heb vertrouwen in een toekomst waarin we klimaatbestendig kunnen boeren zonder onze wortels te verliezen.

Hugo Garstenveld
Technisch Specialist Voeder

<< Bedrijfsnaam >>

<< Naam Achternaam >>

<< Straatnaam 00 >>

<< 0000 AA Woonplaats >>

VERNIEUWD

Kruidenrijk grasland met lange levensduur

Kruidenmengsels spelen een steeds grotere rol in het bouwplan van veehouders. Door praktijkervaring ontstond de vraag naar een kruidenmengsel waarvan de kruiden jarenlang in de grasmat behouden blijven. Ook de zuivelindustrie stelt eisen aan het kruidenaandeel, wat een goede balans tussen gras, vlinderbloemigen en kruiden essentieel maakt.

Barenbrug startte drie jaar geleden praktijkonderzoeken met Aeres Hogeschool en Universiteit Gent. Verschillende samenstellingen met verschillende rietzwenkassen werden getest onder maaien en beweiden. De resultaten toonden grote verschillen in de samenstellingsbalans tussen de diverse zachtbladige rietzwenkassen.

Met deze inzichten hebben we ons graskruidenmengsel NutriHerb verbeterd. Het mengsel combineert verschillende kruiden en vlinderbloemigen met Engels raaigras en zachtbladig rietzwenkgras. Engels raaigras zorgt voor snelle vestiging en beperkt onkruidgroei, terwijl het rietzwenkgras de kruiden meer ruimte biedt en zo de levensduur verlengt.

 BARENBRUG

